

Beslut om undantag från att använda ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial under 2017

Jordbruksverkets beslut

Jordbruksverket beslutar att ekologiska odlare får använda icke ekologiskt odlat kemiskt obehandlat utsäde och vegetativt förökningsmaterial av vissa arter eller sorter i ekologisk odling under 2017, enligt de villkor som framgår av bilaga 1.

Vi beslutar vidare att ekologiskt utsäde eller vegetativt förökningsmaterial av de arter och sorter som anges i bilaga 2 ska användas i ekologisk odling under 2017, enligt de villkor som anges där.

Beskrivning av ärendet

Den 11 oktober 2016 skickade vi ut en förfrågan till utsädesföretag om deras tillgång på ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial för yrkesmässig odling i Sverige under 2017. En uppdatering av tillgången på höstutsäde kan komma att göras inför höstsådden.

Forsbecks Efr. AB, Jakob Andersson, Lantmännen ek. för., Lindbloms Frö, Semenco AB, Skånefrö AB, Svenska Foder AB, Törnvik Frö AB, SW Horto AB, Varaslättnens Lagerhus och Wrams Aroma har anmält till oss att det finns ekologiskt odlat utsäde och vegetativt förökningsmaterial att tillgå på den svenska marknaden inför 2017. Det ekologiska utsäde och vegetativa förökningsmaterial som de anmält framgår av bilaga 2. I våra referensgrupper för ekologiskt utsäde har vi diskuterat vilka krav som bör ställas för olika arter eller grupper av arter och sorter, och då tagit hänsyn till de uppgifter som utsädesföretagen lämnat.

När det gäller vegetativt förökningsmaterial, har referensgruppen för ekologisk produktion under hösten tagit fram riktlinjer¹ för krav på när ekologiskt förökningsmaterial ska användas, för att få saluföra produkter från vegetativt förökningsmaterial som ekologiskt.

Den 6 december 2016 remitterade vi ett förslag om vilka villkor för användning av icke ekologiskt odlat kemiskt obehandlat utsäde och vegetativt förökningsmaterial som ska gälla under 2017 i ekologisk odling.

¹ Minnesanteckningar från referensgruppsmötena finns på LRFs webbplats.
<http://www.lrf.se/politikochpaverkan/marknad-och-mervarden/ekologiskt/nationella-riktlinjer-for-ekologisk-produktion/>

Motivering

Förklaringar till begrepp

De begrepp som används är:

- **Grödkrav:** ekologiska odlare ska använda ekologiskt utsäde eller vegetativt förökningsmaterial av arter med grödkrav oavsett vilken sort som ska odlas. Arterna och villkor för användning framgår av bilaga 2.
- **Grödgrupp:** grupp med sorter som har likartade egenskaper. Grödgrupperna anges i OrganicXseeds.
- **Sortkrav reglerade arter:** ekologiska odlare ska använda ekologiskt utsäde eller vegetativt förökningsmaterial av art, sort, selektion, stam eller typ med sortkrav. Art, sort, selektion, stam eller typ och villkor för användning framgår av bilaga 2.
- **Sortkrav oreglerade arter:** ekologiska odlare ska använda ekologiskt utsäde eller vegetativt förökningsmaterial med sortkrav som ett företag har anmält till OrganicXseeds, om odlaren köper sitt utsäde eller vegetativa förökningsmaterial från det företaget. Oreglerade arter och villkor för användning framgår av bilaga 2.
- **Kemiskt obehandlat utsäde,** som innebär att utsädet inte har behandlats med andra växtskyddsprodukter än sådana som är godkända för behandling av utsäde enligt artikel 5.1 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008.
- **Oreglerade arter:** arter som inte regleras i EU:s utsädeslagstiftning, där det kan vara svårt att definiera en sort.
- **OrganicXseeds:** den svenska databasen för ekologiskt utsäde enligt artikel 48 i 889/2008.

Jordbruksverkets bedömning

EU:s regelverk kräver att ekologiska odlare ska använda ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial. Länderna får emellertid göra undantag om det är nödvändigt för att säkra tillgången på utsäde och vegetativt förökningsmaterial om sådant inte är tillgängligt på marknaden i ekologisk form.

Jordbruksverket anser som grundprincip att ekologiska odlare ska ha tillgång till utsäde och vegetativt förökningsmaterial även om sådant inte är tillgängligt på marknaden i ekologisk form.

Vi har även tagit hänsyn till de olika egenskaper som de anmälda arterna eller grupperna av arter och sorterna har. För vegetativt förökningsmaterial har vi även tagit hänsyn till de särskilda villkor referensgruppen för ekologisk produktion har föreslagit ska gälla för att kunna saluföra produkter från materialet som ekologiskt.

Vi anser att det är lämpligt att förändringar i tillgången på ekologiskt utsäde under 2017 ska leda till att ytterligare arter och sorter av icke ekologiskt odlat kemiskt obehandlat utsäde ska

få användas i ekologisk produktion. Ändringarna måste dock framgå av databasen OrganicXseeds² för att gälla.

EU:s lagstiftning

För framställning av andra ekologiska produkter än utsäde och vegetativt förökningsmaterial får enligt huvudregeln endast ekologiskt producerat utsäde och förökningsmaterial användas. Därför ska moderplantan, när det gäller frö, och föräldragenerationens planta när det gäller vegetativt förökningsmaterial, ha producerats i enlighet med de regler som fastställts i denna förordning i minst en generation eller, när det gäller fleråriga grödor, under minst två växtsäsonger. Detta framgår av artikel 12.1 punkten i) i rådets förordning (EG) nr 834/2007³.

Kommissionen får bestämma om undantag från produktionsreglerna i artikel 4 och 12 om det är nödvändigt för att säkra tillgången på utsäde och vegetativt förökningsmaterial om sådant inte är tillgängliga på marknaden i ekologisk form. Detta framgår av artikel 22.1-2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007¹.

Kommissionen har bestämt regler för användning av utsäde och vegetativt förökningsmaterial som inte erhållits med ekologiska produktionsmetoder. Reglerna framgår av artikel 45 och 48-56 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008⁴.

Vi får godkänna användningen av vegetativt förökningsmaterial som inte har erhållits med ekologiska produktionsmetoder, om det inte är möjligt att få tag på vegetativt förökningsmaterial från ekologisk produktion. Detta framgår av artikel 45.1.b i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008.

För utsäde och utsädespotatis får behörig myndighet i medlemsstaten ge alla användare i medlemsstaten ett allmänt godkännande för en viss art om ingen sort av den art som användaren vill använda är registrerad i databasen. Detta framgår av artikel 45.8 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008.

Vi har bemyndigande att utföra de uppgifter som en behörig myndighet eller en medlemsstat har i fråga om produktion och hantering i övrigt av jordbruksprodukter enligt EU:s bestämmelser. Detta framgår av förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion.

Svensk lagstiftning

Närmare regler om utsäde och vegetativt förökningsmaterial finns i 2 kap. 1 och 2 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:29) om ekologisk produktion och kontroll av ekologisk produktion.

² www.organicxseeds.com

³ Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91, (EGT L 189, 20.7.2007, s. 1, Celex 32007R0834).

⁴ Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll, (EGT L250, 18.9.2008, s 1, Celex 32008R0889).

Övriga upplysningar

Groddar, skott och spirning

Endast ekologiskt framställt frö får användas för groddning, spirning och skottodling i vatten enligt artikel 12.1.i rådets förordning (EG) nr 834/2007. Med groddar menas en produkt som framställs genom groning av frön och utveckling av dem i vatten eller annat medium och som skördas medan ännu bara hjärtbladen utvecklats, samt som är avsedd att ätas i sin helhet, inklusive fröet.

Produktion av utsäde

Vill en ekologisk odlare producera ekologiskt utsäde som ska saluföras, får utsädesodlaren använda konventionellt odlat kemiskt obehandlat utsäde. Det framgår av artikel 12.1 punkt i) i rådets förordning (EG) nr 834/2007. Utsäde och vegetativt förökningsmaterial från en produktionsenhet under omställning till ekologisk produktion betraktas som ekologiskt utsäde respektive ekologiskt vegetativt förökningsmaterial och får användas i ekologisk produktion. Det framgår av artikel 45.1 punkt a) i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008.

Bestämmelser för avsaluproduktion av utsäde av de arter som framgår av bilaga 1 till utsädesförordningen (2000:1330) finns bl.a. i:

- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:22) om certifiering m.m. av utsäde av stråsäd,
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:23) om certifiering m.m. av utsäde av beta, foder-, olje- och fiberväxter,
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:24) om certifiering m.m. av utsäde av köksväxter, samt
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:90) om certifiering m.m. av utsädespotatis.

I detta ärende har enhetschefen Carin Bunnvik beslutat. Anna Pettersson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Anne-Charlott Franzén, Göran Ekblad och verksjuristen Stina Fritjofsson deltagit.

Carin Bunnvik

Anna Pettersson

Bilagor

Bilaga 1. Undantag från kravet att använda ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial under 2017.

Bilaga 2. Anmält ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial.

Sändlista

Agortus AB: olof.h.christerson@agortus.com
Agrico Nordic AB: helen.kolhammar@agrimonordic.com
Agri-Cert: Ingemar.hellbe@agri-cert.se
Agri-kultur i Småland AB: hermann@agri-kultur.se
Agrocommission Sweden AB, Östra Helleberga, 590 32 Borensberg
Agroråd AB, Per-Anders Andersson: per-anders@agrorad.se
Anders Törnbom, Kärrbo Prästgård, 725 97 Västerås
Andersson Per, Solberga Finnhult, 243 95 Höör
Axet i Källs Nöbbelöv AB: axet@mail.com
Bengt Persson, Vålingetorpsvägen 79A, 262 92 Ängelholm
Bergums Biologiska Bärödling: leif.rydevald@hotmail.com
Bjälbo Trädgård AB: richard@bjalbotradgard.se, info@bjalbotradgard.se
Christer Munke, Munke & c/o Handelsbolag; christer@munke.se
Evert Andersson, Strängsered Brännebråten, 523 91 Ulricehamn
Deveco: info@deveco.se
Ekologiska Lantbrukarna: kansliet@ekolantbruk.se, camilla.sandenskog@ekolantbruk.se,
marie.anne.bjork.nylander@ekolantbruk.se, lena.karlsson@ekolantbruk.se, anders.lunneryd@ekolantbruk.se,
per@walstedt.se, kallsprang@telia.com, bengt@tangagard.se, marianne.schonning@ekolantbruk.se,
mats@hornudden.net
Forsbecks AB: Oscar.johansson@forsbecks.se, pmj@forsbecks.se, info@forsbecks.se
Frökontrollen Mellansverige AB: frokontrollen@hush.se
Föreningen Foder och Spannmål: info@sinf.se
HS Certifiering AB: andreas.erlandsson@hscertifiering.se, info@hscertifiering.se Hushållningssällskapens
Förbund: Info.HF@hushallningssallskapet.se
Höglunda Spannmål AB: hoglunda.spannmal@telia.com
Jakob Andersson: popsman78@hotmail.com
Johansson Tommy: tommy@ajpotatis.se
Jonsson Eskil, Nornäs 178, 880 51 Rossön
Kalmar-Ölands Trädgårdsprodukter: info@kotp.se
Kiwa Sverige AB: eva.alskog@kiwa.se, marianne.hellbe@kiwa.se, lennart.josefsson@kiwa.se; info@kiwa.se,
lantbruk@kiwa.se
KRAV ek. förening: regler@krav.se, anna.ellstrom@krav.se, helena.bengtsson@krav.se, kjell.sjodahl-svensson@krav.se, info@krav.se
Lantbrukarnas Riksförbund: registrator@lrf.se, eva.rulf@lrf.se, eva.anflo@lrf.se,
m.prestoconsulting@gmail.com
Lantmännen ek för: peter.annas@lantmannen.com, magnus.k.karlsson@lantmannen.com,
annika.x.nilsson@lantmannen.com, margaretha.mansson@lantmannen.com
Lindbloms Frö: post@lindbloms.se, lindblom@lindbloms.se
Lovang Lantbrukskonsult AB: konsult@lovang.se
Lyckeby Stärkelsen: lena.joelsson@lyckeby.com, mats.nordstrom@lyckeby.com, juri.kanno@oktv.se,
info@lyckeby.com
Manns utsäde och renseri, Töresgården, 535 91 Kvänum
Merlion Dorgelo, Slädekärr 130, 662 98 Tösse
Olssons Frö AB: stig.gunnar.danielsson@telia.com, per.andersson@olssonsfro.se, info@olssonsfro.se
Raggårdens Produkter AB, Owe Johansson: owe@raggarden.com
Potatisodlarna: info@potatisodlarna.se
Samodlarna i Sverige: frans@brozen.se, info@samodlarna.se
Samväx AB, Tjärsta, 640 20 Björkvik
Scandinavian Seed AB: karl-oskar@scandinavianseed.se
Semenco AB: jennie.andersson@semenco.se, lars.cedergren@semenco.se, charlotte.carrwik@semenco.se,
sara.fredriksson@semenco.se

Skånefrö AB: sob@skanefro.se, sven.andersson@skanefro.se, cgh@skanefro.se, karin.skoog@skanefro.se, yngve.dahlstrom@svenskafoder.se
SMAK AB: dan.elisson@smak.se, christina.klingberg@smak.se, anna.grundberg@smak.se, certifiering@smak.se
Stubbetorp Potatis HB: ewa.stubbetorp@telia.com, lars.stubbetorp@telia.com
Svegro: svegro@svegro.se
Svenska Demeterförbundet: thomas.luthi@telia.com, wijnand.koker@telia.com, artur.granstedt@jdb.se, ekologiskradgivning@hotmail.com
Svenska Foder AB: anders.carlsen@svenskafoder.se, niklas.ingvarsson@svenskafoder.se, martin.olsson@svenskafoder.se
Svenska Vallföreningen, Anna Carlsson: carlsson@skogsgard.se
Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare: info@svenskraps.se, gunilla.larsson@svenskraps.se
Sveriges Lantbruksuniversitet: jannie.hagman@slu.se, nilla.nilsdotter-linde@slu.se, magnus.halling@slu.se, per.ruth@slu.se, kent.dryler@slu.se, carina.larsson@slu.se, lotta.nordmark@slu.se
Säm Västergård, Nedre Säm 1 Västergård, 457 91 Tanumshede
Törnvik Frö AB: tornvik@telia.com
Ulf Tagesson: ulftagesson@hotmail.com
Varaslätens Lagerhus: karl@varalagerhus.se
SW Horto AB: magnus.andersson@swhorto.se, camilla.persson@swhorto.se
Wrans Aroma AB: anders@wransaroma.se
VärmLant AB: info@varmlant.se
Växtråd, Lantmännen: erik.petterson@lantmannen.com; johan.lagerholm@lantmannen.com; emelie.x.svensson@lantmannen.com

Näringsdepartementet, per e-post:

naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se
carina.knorpp@regeringskansliet.se
monika.schere@regeringskansliet.se
johanna.blomstrom@regeringskansliet.se

Länsstyrelsens lantbruksenhet eller motsvarande (alla län), per e-post:

blekinge@lansstyrelsen.se;
dalarna@lansstyrelsen.se;
gavleborg@lansstyrelsen.se;
gotland@lansstyrelsen.se;
halland@lansstyrelsen.se;
jamtland@lansstyrelsen.se;
jonkoping@lansstyrelsen.se;
kalmar@lansstyrelsen.se;
kronoberg@lansstyrelsen.se;
norrboten@lansstyrelsen.se;
orebro@lansstyrelsen.se;
ostergotland@lansstyrelsen.se;
skane@lansstyrelsen.se;
sodermanland@lansstyrelsen.se;
stockholm@lansstyrelsen.se;
upsala@lansstyrelsen.se;
varmland@lansstyrelsen.se;
vasterbotten@lansstyrelsen.se;
vasternorrland@lansstyrelsen.se;
vastmanland@lansstyrelsen.se;
vastragotaland@lansstyrelsen.se;
lantbdir@lansstyrelsen.se;
lansstyrelsen@lansstyrelsen.se;
jordbrukarstod.vastragotaland@lansstyrelsen.se;

Länsstyrelsens ekorådgivare, per e-post:

agneta.andersson@lansstyrelsen.se;
anders.joelsson@lansstyrelsen.se;
anders.ryberg@lansstyrelsen.se;
anita.heikkila@lansstyrelsen.se;
anna.tjell@lansstyrelsen.se;
anna-karin.florman@lansstyrelsen.se;
anna-karin.nyqvist@lansstyrelsen.se;
ann-sofie.josefsson@lansstyrelsen.se;
asa.forseby-Antonsson@lansstyrelsen.se;
barbro.kindt@lansstyrelsen.se;
birgitta.jonasson@lansstyrelsen.se;
erik.kopmans@lansstyrelsen.se;
gunnel.wikander@lansstyrelsen.se;
hanna.appelros@lansstyrelsen.se;
ingalill.kammerling@lansstyrelsen.se;
ingrid.gunnarsson@lansstyrelsen.se;
irene.karlsson@lansstyrelsen.se;
jakob.ebner@lansstyrelsen.se;
jan.hill@lansstyrelsen.se;
karin.lindqvist@lansstyrelsen.se;
kerstin.rietz@lansstyrelsen.se;
kirsten.jensen@lansstyrelsen.se;
kjell.genitz@lansstyrelsen.se;
kristina.homman@lansstyrelsen.se;
kristina.nigellrichter@lansstyrelsen.se;
lars.ericson@lansstyrelsen.se;
magnus.engstedt@lansstyrelsen.se;
magnus.holmgren@lansstyrelsen.se;
malin.fernholm@lansstyrelsen.se;
maria.hammarstrom@lansstyrelsen.se;
maria.sillen@lansstyrelsen.se;
maria.strand@lansstyrelsen.se;
maria.stromberg@lansstyrelsen.se;
martin.karlsson@lansstyrelsen.se;
Max.Hultin@lansstyrelsen.se;
mette.kjobekpetersen@lansstyrelsen.se;
Rose-Mari.akerstrom@lansstyrelsen.se;
sam.forsberg@lansstyrelsen.se;
shaulah.asaad@lansstyrelsen.se;
stefan.carlsson@lansstyrelsen.se;
stefan.strahle@lansstyrelsen.se;
sten.sundas@lansstyrelsen.se;
sven-gunnar.hultmark@lansstyrelsen.se;
victoria.sjoholm-jansson@lansstyrelsen.se;

Övriga ekorådgivare på organisationer, per e-post:

anna.aurell@vxa.se;
anna.larsson@lovang.se;
anna.redner@scb.se;
charlotte@skeagard.se;
ekologiskradgivning@hotmail.com;
erik.hartman@sinf.se;
eva-lena.radberg@radberg-konsult.se;

hermann@agri-kultur.se;
info@agriprim.com;
info@almark.se;
info@hallonkonsult.se;
larsbirger.johansson@telia.com;
liv@eldrimner.com;
margareta.magnusson@tele2.se;
maria.larsson@radgivarna.nu;
mats.tobiasson@oknaskolan.se;
ola.hallin@radgivarna.nu;
pauliina.jonsson@vxa.se;
per@varalagerhus.se;
per-anders@agrorad.se;
per-erik.nemby@torsta.se;
sagasofiannette@hotmail.com;
stina.pettersson@baks.se;
sunita@svensktjordbruk.nu;
torsten.lindberg@umea.se;